EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.12.15.
SWD(2021) 454 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

amely a következő dokumentumot kíséri

Javaslat
Az Európai Parlament és a Tanács irányelve

az épületek energiahatékonyságáról (átdolgozás)

{COM(2021) 802 final} - {SEC(2021) 430 final} - {SWD(2021) 453 final}

Vezetői összefoglaló

Az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv felülvizsgálatára irányuló javaslathoz kapcsolódó hatásvizsgálat

A. A fellépés szükségessége

Mi a probléma lényege, és miért jelent problémát uniós szinten?

Mivel az épületek felelősek az EU teljes energiafogyasztásának 40%-áért és az energiával kapcsolatos üvegházhatásúgáz(ÜHG)-kibocsátás 36%-áért, az építőipar dekarbonizációja létfontosságú a 2030-ra és 2050-re vonatkozó, az európai klímarendeletben és az európai zöld megállapodás megvalósítására irányuló javaslatokban meghatározott uniós éghajlat- és energiapolitikai célkitűzések megvalósításához. Az éghajlat-politikai célterv megállapítja, hogy az épületek ÜHG-kibocsátását mintegy 60%-kal kell csökkenteni annak érdekében, hogy 2030-ig elérhető legyen az 55%-os átfogó kibocsátáscsökkentési cél. Ehhez legalább meg kell duplázni a felújítási arányt.

Mit kellene elérni?

Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv felülvizsgálatának két fő célja van: 1) hozzájárulni az épületek ÜHG-kibocsátásának és végsőenergia-fogyasztásának csökkentéséhez 2030-ig; 2) biztosítani, hogy az épületek megfelelő mértékben hozzájáruljanak a klímasemlegesség 2050-ig történő eléréséhez. A konkrét célkitűzések a következők: az épületfelújítások arányának és mélységének növelése („A” szakpolitikai terület); az épületek energiahatékonyságára és fenntarthatóságára vonatkozó információk javítása digitális eszközök használatával (valamennyi szakpolitikai terület); annak biztosítása, hogy az új épületek összhangban legyenek a 2050-es klímasemlegességi célkitűzéssel („B” szakpolitikai terület); valamint az épületek integrálása a dekarbonizált és digitalizált energiarendszerekbe („C” szakpolitikai terület).

Milyen többletértéket képvisel az uniós szintű fellépés (szubszidiaritás)?

A közös keret megerősítése biztosítani fogja, hogy az építőipar Unió-szerte a szükséges mértékben csökkentse ÜHG-kibocsátását. Ha egy vagy több tagállam nem venne részt a fellépésben, az összességében az EU egésze számára jelentene magasabb ÜHG-kibocsátáscsökkentési költségeket. Az uniós szintű fellépés emellett fellendíti az ágazatot a közös törekvés mentén, várhatóan jelentősebb piaci eredményekkel. Ösztönözni fogja az épületek felújításába való beruházásokat, munkahelyeket teremt, fellendíti az innovációt, és növelni fogja az építési termékek és berendezések belső piacának előnyeit.

B. Megoldások

Milyen alternatívák kínálkoznak a célkitűzések elérésére? Van-e előnyben részesített alternatíva? Amennyiben nincs, miért nincs?

Az „A” szakpolitikai terület fő intézkedése az energiahatékonysági minimumszabványok bevezetése; ezt egészíti ki az energiahatékonysági tanúsítványokra vonatkozó követelmények szigorítása, az épületfelújítási útlevelek bevezetése és a mélyfelújítás fogalmának meghatározása. A „B” szakpolitikai terület legfontosabb intézkedése a kibocsátásmentes épületekre vonatkozó szabvány bevezetése. A „C” szakpolitikai terület fő intézkedése az elektromos járművek töltésére szolgáló épületinfrastruktúrával kapcsolatos követelmények megerősítése. Az egyes szakpolitikai területekre vonatkozóan meghatározott intézkedéseknek négy alternatívája van, amelyek eltérő ambíciószinteket képviselnek: alacsony, mérsékelt és magas (I. és II. változat) szintet. A hatásvizsgálat előnyben részesített alternatívája a 3. opció, azaz a magas ambíciószint I. változata. Ez az opció – mely egyszerre összpontosít az új és a meglévő épületekre – már meglévő intézkedéseket erősít meg és újakat is bevezet. Ez az alternatíva elsősorban olyan energiahatékonysági minimumszabványokat javasol, amelyek a legalacsonyabb energiahatékonyságú épületekre vonatkozó, uniós szinten meghatározott kötelező előírásokat ötvöznek, és

amelyeket nemzeti szinten meghatározott szabványok egészítenének ki. Miután a Bizottság Szabályozói Ellenőrzési Testülete negatív véleményeket adott ki a hatásvizsgálatról, és aggodalmának adott hangot azzal kapcsolatban, hogy az nem indokolta meg kellő alapossággal az előnyben részesített szakpolitikai intézkedéseket, különösen az arányosság és az uniós harmonizáció mértéke tekintetében, a Bizottság a jogalkotási javaslatot összehangolta a mérsékelt ambíciószintű 2. opcióval, méghozzá több aspektusból (ideértve a meglévő épületek felújítását), ugyanakkor megtartotta a magas ambíciószintű 3. opciónak (a magas ambíciószint I. változata) az új épületekre és azok korszerűsítésére vonatkozó megközelítését.

Mi az egyes érdekelt felek álláspontja? Ki melyik alternatívát támogatja?

Az érdekelt felek széles köre támogatta az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv keretének megerősítését és a javasolt új szakpolitikai intézkedések bevezetését. Ezek pontos kidolgozásával kapcsolatban azonban eltérő vélemények hangzottak el. Az energiahatékonysági minimumszabványok bevezetését a nyilvános konzultáció válaszadóinak 75%-a támogatta, míg a válaszadók 84%-a érvelt amellett, hogy az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvben meg kell határozni a kibocsátásmentes épületek fogalmát. A tagállamok határozottan üdvözölték (89%) a hosszú távú felújítási stratégiáikban meghatározott célkitűzések fokozottabb nyomon követését. A válaszadók több mint kétharmada (68%) támogatta, hogy az irányelv tartalmazzon a teljes életciklusra vonatkozó szén-dioxid-kibocsátással kapcsolatos jelentéstételi intézkedéseket. Ugyancsak 68%-uk szerint hasznos lenne jogilag meghatározni a „mélyfelújítás” fogalmát. Több mint háromnegyedük (76%) látná jónak az energiahatékonysági tanúsítványok harmonizációját.

C. Az előnyben részesített alternatíva hatásai

Melyek az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor a főbb alternatívák) előnyei?

A jelenlegi épületfelújítási trendekkel összehasonlítva a 3. opció (a magas ambíciószint I. változata) szerinti szakpolitikai intézkedések járnak a legnagyobb előnyökkel. Az előrejelzések szerint a felújítási arány 2030-ig átlagosan 1,35 százalékponttal nő, a fűtéssel, hűtéssel és háztartási meleg vízzel kapcsolatos energiafogyasztás pedig 2030-ra 11,7%-kal, 2050-re 34%-kal csökken az alapforgatókönyvhöz képest. Az ÜHG-kibocsátás 2030-ban 23%-kal, 2050-ben 53,5%-kal lehet alacsonyabb, de várhatóan csökkenni fog a légszennyezés és a vízhasználat is. Az alapforgatókönyvhöz képest a fogyasztók energiaköltségei az előrejelzések szerint 2030-ra 8%-kal, 2050-re pedig 27,6%-kal mérséklődnek. Az intézkedések munkahelyeket és hozzáadott értéket is teremtenek az építőipari ökoszisztémában. A mérsékelt ambíciószintű 2. opció választása a becslések szerint 0,2%-kal magasabb átlagos felújítási arányt eredményezne az alapforgatókönyvhöz képest. Ebben az esetben a végső energiafogyasztás 2030-ig 3,6%-kal, 2050-ig 16%-kal, a fűtés, a hűtés és a háztartási meleg víz ÜHG-kibocsátása pedig 2030-ra 4,2%-kal, 2050-re 21%-kal csökkenne. A mérsékelt alternatíva esetében a fogyasztók energiaköltségei az előrejelzések szerint 2030-ra 2%-kal, 2050-re pedig 12%-kal lennének alacsonyabbak, mint az alapforgatókönyvben.

Milyen költségekkel jár az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor milyen költségekkel járnak a főbb alternatívák)?

A fő költségek az energiahatékonysági minimumszabványok által ösztönzött energetikai felújításokra irányuló beruházásokhoz és az új építkezésekre vonatkozó kibocsátásmentességi követelményeknek való megfeleléshez kapcsolódnak. A magas ambíciószint I. változata a beruházások 80%-os becsült relatív növekedését eredményezné 2030-ig az alapforgatókönyvhöz képest. Az előnyben részesített alternatívával ellentétben a meglévő épületek felújítására vonatkozó mérsékelt ambíciószint választása a becslések szerint a beruházások alacsonyabb, 22,4%-os relatív növekedését tenné szükségessé 2030-ig.

Milyen hatást gyakorol a fellépés a kkv-kra és a versenyképességre?

Az építőipari, építészeti és építőmérnöki cégek több mint 90%-a kkv. Az előnyben részesített alternatíva szerint az általuk végzett tevékenység mértéke 2030-ig jelentősen növekedni fog, ami 2020-hoz képest évi 104 milliárd EUR hozzáadott értéket eredményez. A mérsékelt alternatíva alapján 2030-ig évente mintegy 29 milliárd EUR hozzáadott érték keletkezne.

Jelentős lesz-e a tagállamok költségvetésére és közigazgatására gyakorolt hatás?

A javaslat egy meglévő irányelv harmadik módosítására vonatkozik, és nagyrészt a már meglévő struktúrákra és szabályokra támaszkodik. Mindazonáltal a hatóságoknak a nemzeti jogba való átültetéssel, a nyomon követéssel és a végrehajtással, valamint a tájékoztatási kötelezettségek teljesítésével kapcsolatban bizonyos adminisztratív költségekkel kell számolniuk. Utóbbit illetően az energiahatékonysági tanúsítványok digitalizálása, valamint az adatcserére és az adatbázisokra vonatkozó új rendelkezések várhatóan csökkentik a megfelelési költségeket, és egyszerűsítik a felújításokhoz kapcsolódó adminisztratív eljárásokat.

Lesznek-e egyéb jelentős hatások?

Az alacsonyabb energiaszámlák hozzá fognak járulni az energiaszegénység enyhítéséhez. Az energiaszegénység becsült relatív csökkenése az előnyben részesített alternatíva esetében mintegy 3,5 millió háztartást, a mérsékelt alternatíva esetében pedig 2,3 millió háztartást érinthet 2030-ig. Emellett az energiafelhasználás mérséklődése jelentős környezeti és egészségügyi előnyökkel jár, és enyhíti az EU energiaimport-függőségét is.

Arányosság?

A javasolt intézkedések nem lépik túl az ahhoz szükséges mértéket, hogy az építőipar megfelelően hozzájáruljon az EU 2030-ra és 2050-re vonatkozó éghajlat-politikai törekvéseihez. A jogalkotási javaslat módosítása orvosolta a Szabályozói Ellenőrzési Testület által megfogalmazott aggályokat.

D. További lépések

Mikor kerül sor a szakpolitikai fellépés felülvizsgálatára?

A Bizottság legkésőbb 2027 végéig felül kívánja vizsgálni az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvet. Az épületek energiahatékonyságáról szóló felülvizsgált irányelv hatásait az épületek energiahatékonyságáról szóló jelenlegi irányelv rendelkezései, az épületfelújítási tervek, valamint az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról szóló (EU) 2018/1999 rendelet keretében elért eredmények alapján fogják nyomon követni és értékelni. A Bizottság értékelni fogja, hogy a meglévő intézkedések (többek között a szén-dioxid-árazás) megfelelő javulást hoznak-e ahhoz, hogy 2050-re teljesen dekarbonizált, kibocsátásmentes épületállomány jöjjön létre, vagy pedig szükség van további kötelező erejű uniós szintű intézkedések – például szigorúbb energiahatékonysági minimumszabványok – bevezetésére.